

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemški jezik je „landesübliche Sprache“, a ne „Staatssprache“.

V obširnih debatah o Wurmbrandovem nasvetu in o jezikovni naredbi za Česko govorilo se je, kar se stvari same tiče, posebno mnogo o državnem jeziku ter o deželnih in v deželi navadnih jezikih. Pri debati o Wurmbrandovem nasvetu so levičarji, na čelu jim dr. Herbst, dr. Sturm, Plener in drugi velmoži te stranke z Lienbacherjem vred trdili, da je nemški jezik dejanski in po zakonu državni jezik; a le drugi jeziki, da so „landesüblich“. To sofiistično razločevanje mej nemškim jezikom in mej drugimi jeziki razvidi se že iz Wurmbrandovega nasveta: „naj se vlada pozove, da izvrševaje člen 19. državnega osnovnega zakona z 21. grudnia 1867. l. o občin pravicah državljanov izroči državnemu zboru načrt zakona, kateri držaje se načela, da je nemški jezik državni jezik, uravnava rabo v deželi navadnih jezikov v uradih, učilnicah in v javnem življenji,“ še določneje pak iz govora poročevalca manjšine, poslanca Sturma, kateri je o začetku debate o tem nasvetu dejal tako-le: „Kakor že naslov odsekov predloge kaže, nečemo mi nič drugega, nego da se ravnopravnost v deželi navadnih jezikov, katero priznava člen 19. drž. osnovnega zakona, izvrši potom zakona, in o tej priliki nemški državni jezik, katerega se ta člen ne tiče, in kateri je do sedaj po zakonu in dejanski to veljavo imel, tudi za bodočnost kot državni jezik potrdi.“

Pri debati o jezikovni naredbi so pa Herbst in tovariši dokazovali, da izraz „landesübliche Sprache“ ni jednakega pomena, kakor „Landessprache“, ter skušali dokazati, da beseda „landesüblich“ pomeni to, kar: „bezirksüblich“ ali „landläufig“.

Temu nasprotno stališče zavzemali so poslanci na desnici, češ, člen 19. se tiče vseh narodnostij in vseh jezikov, tedaj tudi nemškega; dalje: „landesübliche Sprache“ je to, kar: „Landessprache“ — ali: ta pojma si vsaj na Češkem popolnem ustrezata.

Pri glasovanji o Wurmbrandovem predlogu se ni vzprejel niti nasvet manjšine, niti nasvet večine

dotičnega odseka, — niti nasvet Groholskega; nasveta Schönererjevega niti ne omenjamo. Zatorej ima vsa debata o omenjenem predlogu le akademično vrednost.

Gledé na nepričakovani in nenavadni izid te debate in pa na to, da so vsi govorniki na desnici poudarjali dejansko potrebo nemščine kot posredovalnega jezika, utegnil bi kdo, osobito kak zagrizen nasprotnik naše narodne ravnopravnosti trditi, da se v rečeni debati ni veljavno dognalo niti to, je-li nemški jezik v istini državni jezik ali ne, se-li člen 19. dotika tudi nemškega jezika, ali pa samo drugih v avstrijskih deželah navadnih jezikov. Zaradi tega se nam zdi potrebno, o tej stvari še jedenkrat izpregovoriti, da se to vprašanje za nas definitivno reši in s tem zapreči vsako, naše narodnosti in našim pravicam kvarljivo tolmačenje.

Da nam bode to možno, treba je, da si najpreje natanko ogledamo glasoviti člen 19., kateri slóve tako-le:

„Vsi narodi so ravnopravni, in vsak narod ima neprekršno pravico, hraniti in gojiti svojo narodnost in svoj jezik.“

„Država priznava ravnopravnost vseh v deželi običajnih jezikov v uradih, učilnicah in v javnem življenji.“

„V deželah, kjer prebiva več narodov, naj bodo javne učilnice tako urejene, da vsak izmed teh narodov, ne da bi se silil naučiti se drugega deželnega jezika, dobode potrebna pospešila za izobraževanje v svojem jeziku.“

Prvi dve razstavki tega člena treba je, kakor je poudarjal dr. Rieger, smatrati kot celoto. Ako se to stori — in to je jedino pravo — ne da se drugače tolmačiti, nego kakor ga tolmačimo mi Slovenci in z nami vred vsi slovanski narodi v Avstriji: da so ravnopravni vsi narodi v Avstriji — in da so tudi vsi v deželi običajni jeziki — to se pravi: jeziki vseh v Avstriji bivajočih narodov — ravnopravni. Kajti beseda „landesüblich“ se rabi tu v pomenu „im Staate üblich“.

Tretja razstavka pa ima posebno določilo, katero ni v nikakršnej tesnej, ali recimo potrebnej zvezi s prvima dvema; pomenljiva pa je ta raz-

stavka zatorej, ker nam kaže, kaj je „deželni jezik.“

Jezik vsakega posamičnega naroda, recimo: nemškega, slovenskega, vlaškega itd. je „v deželi običajen jezik.“

Ako v jednej deželi (kronovini) prebiva več narodov, tedaj so vsi jeziki vseh dotičnih narodov z ozirom na državo „v deželi običajni“ z ozirom na deželo pa „deželni jeziki.“

Ako vzamemo „v deželi običajne jezike“ v naznačenem pomenu, jasno je, da njihova ravnopravnost ni omejena samo na dotično deželo ali samo na oblastva v dotičnej administrativnej celoti, nego da se ravnopravnost razteza — vsaj načeloma — do najvišje instance; slovenščina ima zatorej — kot v deželi običajen jezik — celo pri ministerstvih, pri upravnem in pri najvišjem sodišči ali v državnem zboru vsaj načeloma baš tisto pravico, kakor nemščina ali kateri koli drug jezik. Prav tako ima ona tudi kot deželni jezik v tistih kronovinah, kjer se Slovenci kot narod nahajajo, tedaj v Istri, na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem baš toliko pravic, kakor nemščina ali vlaščina (italijanščina). Ker se izraz: „deželni jezik“ nahaja samo v tretjej razstavki člena 19., tedaj ima svoj pomen tudi samo za učilnice. Iz načela: da se ne smé nihče siliti k temu, da bi se naučil drugega deželnega jezika, a vender mu morajo javne učilnice podati vsa potrebna pospešila za izobraževanje — izvira logična posledica za nas: da se na Kranjskem in v drugih, gori imenovanih kronovinah, kjer Slovenci prebivajo, ne sme Nemec siliti, da bi se učil slovenščine, a ravno tako Slovenec ne, da bi se učil nemščine. Po vseh omenjenih deželah bi tedaj ljudske in srednje učilnice morale biti samo nemške in pa samo slovenske.

Mi smo že večkrat v novinah, a naši poslanci v deželnem in državnem zboru izrekli in tudi dejanski pokazali, da se s tretjo razstavko 19. člena ne strinjamo; da želimo, da se slovenska mladež po srednjih učilnicah ne le uči, nego tudi korenito nauči nemščine, kar jej omenjena razstavka naravnost prepoveduje; ravno tako pa naj se — po načelu ravnopravnosti — tudi nemška mladina v teh deželah uči slovenščine. — Drugače pa je s

LISTEK.

Časnikarstvo in naši časniki.

(Odgovor g. prof. Šukljeju.)

(Dalje.)

Uriva se mi še drug pomislek. Šuklje se na raznih mestih svoje kritike spodtika, da podlistkar smeši tako pogostem razne stvari, osebe in liste. Gotovo je podlistkar pisal sedaj resnobno, sedaj šaljivo o raznih stvareh, ravno tako, kot se mu je najbolj primerno zdelo opisanim stvarjem. In ravno taka beseda je bistvena vsakemu podlistku. Že Shaftesbury pravi: the ridicule is the test of thut. Da sem včasih se povspel do ironije in celo sarkazma, zahtevalo je to dotično gradivo. Da je to vsakrat posebno globoko zbudilo našega učenega Šukljeja, kriv temu pač ni podlistkar, temveč krive so dotične hibe, katere sem hotel bičati. Ravnal sem se po Horaciji — vertere seria ludo, gotovo pa nesem nikdar prestopal one meje, katero isti Rimljan zaznamuje z besedami: Hae nugae seria ducent in mala.

Ko bi prof. Šuklje ne bil toliko zloben, sklepil bi bil iz rečenega svojega očitjanja dosledno,

da moji podlistki nemajo ničesa opraviti z zgodovino, po takem se tudi ne smejo in ne morejo meriti z zgodovinskim metrom. Naš učenjak gotovo dobro pozna ono Lucijanovo razpravo (Πως δει συγγραφειν), v katerej grški pisatelj naravnost pravi, „da se le modrijanu spodobi spisovati zgodovino“ (ὡς μοναχὸν ἢ τὸν σοφὸν περὶ ιστορίαν συγγραφειν). In podlistkar ni nikak modrijan, še celo tolik ne, kot naš kritik. Ta podlistkom usiljuje zgodovinski značaj, da bi jih potem lože obiral. Man merkt die absicht und —. In v podlistku od 21. dne januarja stoji precej v prvem predelu: „Blagi, potrpi čitatelji so gotovo že večkrat opazili pravi namen tem podlistkom. Njih nespretni in neuki spisovatelj je — — v njih hotel le kazati hibe in nadloge slovenskega časopisja, pred vsem pa odkritosrčno pobijati napačne korake, napačna načela naših zastopnikov —“. Kdor tedaj pozna bistvo podlistka in katerega ni strast popolnem zaslepila, ne bode v teh podlistkih gledal zgodovinske razprave, ter jim tudi ne bode očital literarne tatvine.

V drugem dopisu („Edinost“ št. 12) profesor Šuklje jednako zabavlja podlistkom. Ker se zabavljanje vleče skozi vse naslednje dopise („Edinost“

št. 13, 14, 15, 16 in 17) mislil bi skoro, da na našega učenega profesorja merijo znane Plautove besede: suus cuique mos, suus cuique ritus est. A poleg zabavljanja podaja ta učenjak tri mrvice, s katerimi boče pregled slovenskih časnikov v „Narodovih“ podlistkih popravljati. Prva je prazna in Šuklje jo je le ustavil svojemu dopisu, da ga je za 20 vrst raztegnil. Naš učenjak očita podlistku (285 št. „Slov. Naroda“), ker ni pri „Zgodnji Danici“ omenil nje pravega očeta in ustanovitelja ranjkega knezoškofa Pogačarja. Podlistkar ni vseveden, in če Pogačar ni podpisan nje urednik, bi ga tudi ne bil mogel zaslediti. Izvedel pa je podlistkar to novico in resnico po prijavljeni živatopisni črtici o ranjkem vladiki; iz istega vira jo je najbrž tudi posnel naš učeni kritik Šuklje. Kolika imenitna malenkost, o katerej se je napisalo 20, pravim dvajset vrst! — Hvaležen sem mu za dejansko popravilo o „Slovenskem Glasniku“. Kako se mi je urinila ta pomota, razjasniti si je ne morem. Ali je knjiga h kratu prišla na svetlo? V obče tudi jako nedolžna in mala pomota. — Še manjša je pomota, da „Učiteljskemu tovarišu“ sedaj ni več M. Močnik urednik, ampak A. Praprotnik. Tečaj XXI. še nosi tvrdko M. Močnik. Od prvega prosenca 1882 do konca 1883 (in takrat je bil pisan

1. in 2. razstavko, t. j. gledé ravnopravnosti slovenščine kot „v deželi navadnega“ in kot „deželne jezika“. V tem oziru stojimo že od nekdaj na stališču, katero bomo vsekdar zavzemali: Mi odločno zahtevamo, da se popolnem izvrši naša narodna ravnopravnost do svoje zadnje posledice. Nemščini pak priznavamo le tisto prednost, katera jej je zakonito priznana že sedaj in katera je gledé na jednotno državno upravo neogibna. Brezpogojno pa protestujemo, da bi se nemški jezik — v ostrem nasprotju z 19. člena prvo in drugo razstavko — proglasil državnim jezikom ali se nam sploh usiljeval ondu, kjer po načelu narodne ravnopravnosti in brez kvare za jednotno upravo (v medsebojnem obče- vanji višjih oblastev) smemo zahtevati rabo slo- venščine.

Po tej razložbi nam preostaje le še doka- zovanje, da gre člen 19. tolmačiti jedino le tako, kakor ga tolmačimo mi. Ta dokaz ne bo težaven, kajti za nas govori jako določno zakon z 10. junija 1869. l., št. 113 v drž. zak. o razglašnji zakonov in naredeb. Tega zakona 2. §. se glasi takó-le:

„§. 2. Državni zakonik izdava ministerstvo za notranje stvari v vseh v deželi običajnih jezicih kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru.

Nemško izdanje državnega zakonika obseza izvirni tekst zanj namenjenih razglasov.

Izdanja v ostalih v deželi običajnih je- zicih obsejajo oficijelne prevode izvirnega teksta“.

Iz celega tega §-fa se jasno vidi, da je nem- ški jezik tudi „landesübliche Sprache“, kajti druga razstavka govori o nemškem jeziku, a tretja raz- stavka o „ostalih, v deželi običajnih jezicih“; iz prve razstavke pa, da je „landesüblich“ to, kar „im Staate üblich“, ne pa „bezirkstüblich“, kajti v nemškem izvirniku stoji izrečno: „in allen landes- üblichen Sprachen der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.“

Izraz „landesübliche Sprache“ nahaja se v 13. §-u občega sodn. redú, a v §-u 4. ces. pa- tenta o razpravljanji neprepirnih stvari nabajamo izraz „gerichtstübliche Sprache“. Ta pojma si pa gotovo ustrezata, kajti nesmiselno bi bilo, ko bi gledé rabe jezikov pri sodiščih veljale drugačne do- ločbe o prepirnih stvareh, a zopet drugačne o ne- prepirnih. Ako pa to ni istinito, ondaj se ti zako- niti določbi ne ujemati z osnovnim zakonom, in bi se tedaj morali v zmisli člena 19. predruščiti, kar se je vlani za Dalmacijo že storilo.

Ker je gori omenjeni zakon o razglašnji za- konov in naredeb izšel 1869. leta, tedaj za vlade justičnega ministra Herbsta, ko je bila tedanja ustavo- verna, sedanja nemško-nacionalna stranka na vrhunci svoje oblasti, razvidno je, da so tudi nemški libe- ralci bili prejšnje čase naših mislij, da je vse nji- hovo sedanje besedičenje o zakonitosti „državnega jezika“ in trditev, da nemški jezik ni „landesübliche Sprache“, in da se člen 19. le neneemških jezikov tiče, gola zvijača, in da so torej vsa njihova razpe- ljavanja o „iztiravanji nemščine iz dosedanjih opravičenih pozicij“ brez prave podlage in tedaj še menj ko dvomne vrednosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. marca.

Budgetna debata napovedana je v petek v **zbornici poslancev**, pa vendar ni verjetno, da bi se tedaj res pričela, ker je pred njo še mnogo drugih stvari na dnevnem redu. Prvi govornik pri budgetnej debati bode zopet Carneri. Grof Coronini, ki še ni nikdar govoril od poslednje budgetne de- bate, bode se zopet oglašil za besedo. Kakor se iz Dunaja brzojavlja „Politiki“, je gotovo, da se snide državni zbor po Velikej noči. Predloga o urejenji duhovenskih plač pa ima vendar malo upanja, da bi prišla v tem zasedanji na vrsto.

Danes **gospodska zbornica** začne po- svetovanja o izjemnih naredbah. Debata najbrže ne bode dolga, ker že obe stranki dobro vesti, da bodo potrjene vladne naredbe. Levičarski člani go- spodske zbornice pa tudi ne mislijo s kakimi na- padi na vlado ali na večino delati agitacije za svojo stranko, tem manj, ker tu ne gre za mandate, kakor v zbornici poslancev.

Mej **levičarji** se vedno množé mejsebojni prepiri. Zlasti vprašanji o abstinenci in delitvi češkega kraljestva napravljati mej njimi veliko zme- šnjave. Zmernej bi se radi izognili tema oprašanjema, drugi pa ravno te zadeve porabljajo za svoje agi- tacije mej Nemci na Češkem. Levičarji nečeških dežel pa vidijo v razdelitvi Češke nevarnost za cen- tralizem, in se zato ne morejo za njo ogreti. Pa tudi decentralizacija železnic utegne napraviti nov razpor mej njimi. Češki Nemci ne bodo mogli gla- sovati proti decentralizaciji, ako se nečejo zameriti svojim volilcem, ker bi s tem glasovali proti inte- resom svoje dežele.

Vnanje države.

V časnikih se vedno bolj govori o **tricar- skej** zvezi, ki je ali bode nadomestila sedanjo tri- pelaljanjo. Koliko je v tem resnice, se še ne ve, tem manj, ker nič ne vemo, ali se je leta 1879 sklenjena avstro-nemška zveza podaljšala ali ne. Časniki poročajo, da je namen tricarske zveze, odvrniti kako novo vojsko v orijentu. Sporazumeli sti se Av- strija in Rusija o svojem vplivanji na Balkanu. Av- strijska akcijska sfera bode Srbijska, ruska pa Bol- garijska, in ti dve vlasti ne bosti več ovirali druga druge na vzhodu. Poleg tega bosti pa Nemčija in Avstrija Rusiji krili hrbet, ko bi zaradi njene vnanje politike v Aziji, prišlo do vojne z Angleži. Kaj pa bode akcijska sfera Nemčije, se še ne ve, a najbrž bode vse njeno delovanje namerjeno proti Franciji, ter Avstrija in Rusija jo bosti morali podpirati, zlasti, ko bi prišlo kedaj do vojske s Francozi. Poleg tega se sodi, da bode tricarska zveza imela namen, varovati konservativne in reakcijske interese. Če je to res, bode kmalu Italija se oddaljila od srednje-evropskih vlastij in približala se Franciji in Angliji.

Kronanje **srbskega** kralja bode, kakor se „Pol. Corr.“ poroča iz Belega grada letos jeseni. Dela v samostanu Zič, kjer bode kronanje, začno se drugi mesec. — Garašanin pojde ta teden na Du- naj, da izroči svoje odzvalno pismo. Nov srbski po- slanik za Dunaj se bode pa imenoval še le v maji. Govori se, da pride na to mesto, bivši minister vnanjih zadev Bogičević. Srbski poslanik v Londonu, Filip Kristić, prosil je, da se prestavi v pokoj; za njega naslednika je neki namenjen državni svetnik Mijatović.

Dosedanji srbski poslanik v Rimu Kujundžić prišel je v Beligrad, da prevzame naučno minister- stvo. — Pera Teodorović, znani vodja radikalcev, je v ječi zbolel.

Belgradski dopisnik v „Norddeutsche Allge-

meine Zeitung“ imel je pogovor o političnem polo- žaji v Srbiji in o bodočem delovanji novega minister- stva z ministrom notranjih zadev, Stojanom Nova- kovićem. Minister mu je izjavil, da si sedanja vlada ni postavila nikakega posebnega programa; hoče samo polagoma izvesti reforme, katerih želi napredna stranka. Mnogo teh reform, kakor revizija ustave, pride še le pozneje na vrsto, ker je sedaj treba re- šiti druge nujnejše zadeve. Tiskovne svobode ne misli omejevali nova vlada, če tudi bode izjemno stanje trajalo, dokler se ne snide skupščina. Tudi pri no- vem zakonu o društvih in zborovanjih se bode gle- dalo na načelo svobode, skušala se bode samo ome- jiti zloraba svobodnega zborovanja. Najvažnejša na- loga sedanje vlade je pa urejenje srbskih financ. Finančni minister izdeluje finančni načrt, katerega načelom je pritrdila vsa vlada. Tu ne gre toliko za pokritje primanjkljaja, kakor za stalno urejenje financ, da se vedni zastanki in primanjkljaji ne bodo več povračevali. Skupščina se bode sklicala prej, ko mogoče, da bodo le izdelane dotične zakonske predloge.

Rumunski časnik „Romanul“ je izvedel, da neka federalistična stranka, obstoječa iz Rumuncev, Srbov in Bolgarov, namerava v kratkem izdati nek manifest, da naj se ti trije narodi združijo v po- sebno **balkansko** zvezo, da se tako lažje obva- rujejo kakemu pritisku tujih vlastij. Ta ideja ima po našem mnenju zdaj jako malo upanja, da bi se uresničila. Če se pa, bosti se pa kmalu pridružili tej zvezi tudi Črna gora in Grška, in prijatelj take zveze je baje angleški ministerski predsednik Glad- stone.

Petrogradski dopisnik „Germanie“, meni, da najnovejša sprememba **ruske** vnanje politike po- menja poraz ruske reakcijske stranke, katere vodje so Tolstoj, Pobedonošev in Katkov, in fran- cosko-ruske stranke, k katerej pripadata Ignatjev in Miljutin. Nemško-ruska stranka je pa dobila več upliva. Vodje te stranke so minister Giers, Šuvalov in Orlov. Velika kneza Mihael in Vladimir simpati- zujeta z rusko-nemško, velika kneza Konstantin in Nikolaj pa s francosko rusko stranko. — Petrograd- ski dopisnik oficijoznega lista ruske vlade „Norda“ piše, da ni res, da bi bil Černjajev izdelal kak načrt za zavojevanje Indije in zaradi tega pal v carsko nemilost. Odpoklican je iz Turkestana samo zato, da se udeleži važnih državnih del, kjer je treba njegovih strokovnih znanostij. Tako sedaj po- sebna komisija izdeluje nov organizacijski statut za Turkestan, in baš Černjajev je najbolj izveden z raz- merami tega kraja.

Tempsu se javlja iz Ha-Noi-ja 3. marca: Jinanski podkralj prodira proti Hong-Hoa-ji, da bode oviral **Francoze** pri napadu na Bac-Ninh. Kitajci ho- čejo tudi zasesti Sontay. Anamitske čete se klatijo po Nin-Binhu. Štiri vohune, katerim je bilo naro- čeno zažgati Bac-Ninh, so Francozje prijeli. Bac- Ninh je utrjen z dvema nasipoma, 24 forti, s bate- rijami in in jarki, po katerih je napeljana voda. Kdaj, da napadejo Francozi Bac-Ninh, je še tajnost.

V **angleškej** spodnjej zbornici objavil je polkovnik Hamley, da bode pri posvetovanji o do- stavnem kreditu za egiptovsko ekspedicijo staval predlog, da naj zbornica prej ne dovoli, kredita dokler vlada točno in obširno ne pojasni svoje egiptovske poli- tike. — Mauners objavil je, da bode pri drugem branji volilne reforme predlagal: Zbornica odloži po- svetovanje o volilnej reformi, dokler vlada ne pred- loži celega načrta, kako hoče izpremeniti narodno zastopstvo.

Dopisi.

Iz Gradca 5. marca. [Izv. dop.] 15 let bo, odkar se je na tukajšnji univerzi stolica za

podlistek) pač še ni 3 leta, kot učeni naš kritik Šuklje v „Edinosti“ piše. Rekel mi bode, da slepo muho lovim, a jaz mu odvrnem z istimi besedami! — Isto velja o strahoviti pomoti, da se Žolgarjev „Popotnik“ ne tiska več v Celji, ampak že dve leti v Mariboru. To so goropadne napake, ki razdirajo in uničujejo ves kup „Narodovih“ pod- listkov! Iste baže je opomba o „Štajerskem Gospo- darji“. Nespametne vrstice o ogerskim Slovenom nekda izhajajočem „Prijetelu“ je dostojno za- vrnil predzadnji „Slovan“. Nam le pričajo, kako skrbno je Šuklje pometel vsako betvico, da bi se le znosil nad podlistkarjem, ki je njega politično delovanje primerno okrcal. Ker se nad Katonom, tako in jednako me pita, ne more nikakor znositi, mislil je, znosimo se nad tvarino podlistkov.

Isto prisiljeno zabavljanje se nadaljuje v tre- tjem dopisu v „Edinosti“ št. 13. Najprej mi očita, da sem na več mestih rabil besede iz naših šaljivih listov: iz „Brencelja“ in „Škrata“. Toli na- glavni greh bi mi učeni profesor Šuklje gotovo bil odpustil, ko bi bil nepristransko presodil one vrste, pri katerih sem navajal besede naših zbadljivih ša- ljivcev. Pomen in namen šaljivim časopi- som pa prof. Šuklje gotovo dobro pozna: glavni njih namen je namreč razkazovati in

bičati vse neumosti in slabosti svojega časa, naj se te neumosti in slabosti kažejo na oso- bah ali na stvareh. Ker je tudi podlistkom bil deloma isti namen, priznal bode vsak nepri- stranski soditelj, da se podlistkar z navajanjem be- sed iz „Brencelja“ in „Škrata“ nikakor ni nakopal naglavnega greha. Le zloben človek more zaradi tega podlistkarju očitati prilizovanje; zakaj pač se bi podlistkar tema listoma prilizoval? In kritik Šuklje dobro ve, da se „Škrat“ in „Bren- celj“ navadno gledata kot pes in mačka. Nezna- nemu podlistkarju sta pa oba jednako ljuba. — Dalje g. prof. Šuklje gotovo dobro ve, da vsi taki citati — izreki — v podlistku imajo lahko trojni namen in pomen; mej temi najimenitnejši je pač ta, da pisatelju njih osoljene ali zelo jedrnate besede prihranijo vse nadaljno raziskavanje in po- jasnovanje. V podlistku omenja na pr. kruhoborca, ki svoje besede, svoja načela od dne do dne pre- vrača, ravno tako, kot se mu najprimernejše zdi. Da tega ni bilo treba podlistkarju razkazovati z obširnimi besedami, z mnogimi podatki in primer- ljaji, postavil je le besede: miseria meretrix ali pa ono ribniško prislovico: lačen konj se utika v vsake jasli (če je ta ribniška, če ni izvirna Levstikova, ker iz njegovih ust jo je podlistkar prvokrat slišal,

— ta opomba je zopet potrebna po načelih preuče- nega g. prof. Šukljeja!) Vsak razsodni čitatelj si pri takem izreku sam v mislih pristavlja vse to, kar je pisatelj z njim hotel pokazati; če se pa ka- teri izmej čitateljev po takem izreku čuti zadetega, zakrivil tega pač ni podlistkar, ampak zakrivilo je to napačno obnašanje in delovanje dotičnega čitatelja.

Še bolj nespametno pa je, „Narodovemu“ pod- listkarju očitati prilizovanje proti prof. Stri- tarju in jezikoslovcu in pisatelju Levstiku. Prvič je to očitanje g. Šuklje prav iz trte izvil, ker v podlistkih se nikjer ne nahaja tako prisiljeno hva- lisanje. Kar je podlistkar govoril o nekdanjem du- najskem „Zvonu“, govoril je vse resnobno in resnici popolnem primerno; jednako je govoril tudi o nekdanjem političnem listu „Napreji“ govoril tako, kot je sam „Ljubljanski Zvon“ t. j. sam Levstik o „Napreji“ pisal. Podlistkar je govoril le neovrgljivo resnico. Najbrž je prof. Šuklje v svojej zlobi pri- čakoval, da bodem tudi pri teh kaj grajal. Kako bi bil mogel objektivni podlistkar zapisati le jedno žal besedo, ko ni imel ničesa grajati. Isto velja o Stri- tarjevih Dunajskih sonetih, katerih dve kitici ali tri je v podlistkih navedel.

(Dalje prih.)

slavistiko ustanovila. Prvi, ki je to stolico zasedel in jo še ima, je g. prof. Krek. V njegovi šoli se je že tudi izobrazil marsikateri izvrstna moč za slavistiko. Po mojem mnenju bi se dalo pa še veliko več doseči, ko bi se ustanovil seminar za slavistiko. Taki seminarji obstoje na tukajšnji univerzi za vse stroke, za germanistiko, za filologijo, za zgodovino itd.

Uprava teh seminarjev pa je ta, da ima vsak tak zavod 4—6 udov in vsak ud mora v semestru jedno nalogo narediti. Te naloge so prav koristne in imajo posebno na Nemškem tak pomen, da se tudi tiskati dajo. Udje teh seminarjev se pa od vlade tudi gmotno podpirajo, kajti za nje so stipendije po 60 gld. na leto sistemizovane. S tem denarjem si ubogi dijaki lahko najpotrebnejše knjige kupujejo. Ali za slavistiko ni nobenega takega seminarja ne v Beči, ne v Gradci. Beški slavisti so si se ve da pomagali. Ustanovili so namreč društvo slavistov, v katerem se raznovrstna vprašanja razpravljajo in se k znanstvenemu delovanju spodbujajo. Drugače pa se godi Graškim slavistom. Tukaj bi bil seminar za slavistiko silno potreben, posebno če pomislimo, koliko je še na tem polji ledine orati. Kako lepo in koristno bi bilo, ako bi seminar 4—6 udov imel, od katerih bi vsak koncem semestra svoje delo oddal. Gg. profesorji bi se ve da ta dela pregledati in kritikovati morali. Merodajnim gospodom dam tedaj vprašanje na pretehtavanje, ali bi ne bilo mogoče, da bi se na Beškem in Graškem vseučilišči ustanovila seminarja za slavistiko.

— n.

Iz Sevnice 5. marca. [Izv. dop.] Post tot discrimina rerum so zdaj volitve za naš okrajni zastop vendar le razpisane, in sicer za veliko posestvo na 11., za trge na 12. in za kmetско skupino na 14. marca. — Že februarja je dosedanjemu zastopu čas dotekel, za tega delj se je mnogo ugibalo, za kaj se je volitev zavlekla. Še le zdaj smo prišli tej uganki na konec. Vzrok zakasnenju volitev so bile reklamacije in pritožbe.

Predno Vam to volitveno zadevo popišem, moram v pojasnenje opomniti, da dosedanji okrajni zastop po večini ni nemškutarsk, a načelnik mu je bil gosp. Smrekar, najzdatnejši podpornik tukajšnje šole, „nemškega Schulvereina“. Nemškutarjem je bilo do tega, dozdanjega načelnika še za naprej obdržati, če tudi jim večine v zastopu ni bilo upati. Za tega delj je bilo treba nemškutarjem v oddelku velikega posestva zmagati, drugej jim itak do zmage niti misliti ni. Potem bi se dal, vsaj tako so računali, jeden ali drugi tudi od naše strani za gosp. Smreker-ja, ki je še jedini iz nasprotnega tabora, da ima pri prebivalstvu vendar še kaj veljave, pregovoriti in pridobiti. In v istini prvi volilni imenik bil je za slovensko stranko tako neugodno sestavljen, da bi ne bilo moči zmagati.

Vsled reklamacij od naše strani pa smo prišli mi na konja. Lehko je misliti, kako je bila tukajšnja „deutsche Wacht an der Save“ (tako se namreč naši nemškutarčki sami imenujejo) — nemilo iznenadena, ko je novi volilni imenik dobil čisto drug obraz. To Vam je bila „Beunruhigung“ mej nemškutarji, pa samo za sedeže v okrajnem zastopu, zatoorej menda ne bo interpelacije v državnem zboru.

Ko so nemškutarji sprevideli „po čem je vruga fent“ pričeli so oni svojo akcijo. Spustili so v areno svojega starega, najljutejšega risa, urteutonskega Kautschischea. To Vam je pravi nemški tiger, ki se kar jezi, če kaj o Slovencih sliši. Ta je najgrozovitejši bojevnik že imenovan „deutsche Wacht an der Save“. Slovensko občinstvo pozna tega orjaka iz „Škrata“, kako je namreč z žandarji vstaviti hotel vlak in kako je na nov in zviti način namreč na loj vole prodal, samo da je bil pri tej priliki malo „prekunshten“, kar ni vselej dobro. — Tedaj ta, ki mimogrede povedano, pozna vse postave od kraja do konca in še nekaj več, se je spustil v boj.

A kakor je ljut in zvit, prišel je vendar prepozno. Teden pozneje, ko je obrok za reklamacije in pritožbe protekel, sprožil je svojo strašansko reklamacijo, kajti če se tak grozni mogotec na noge postavi in zobe pokaže, to ni kar si bodi! Njemu se ni treba niti zmeniti za postavne obroke, če se on gane, mora vse kar strepetati pred njim. Ko ga je pa prva instanca vendar le zavrnila, postavil se je še ljutejše na noge, kar goro bi bil prevalil! Pa še ni šlo! Celo sicer tudi nemško namestništvo v Gradci mu je dalo tisti pouk, kakor po „Škratu“ tudi nekdanji nemški deželni odbor kranjski namreč: da, kakor tudi Kautschitsch (nemajte ga za

boga pisati Kaučič, pride drugače nad Vas v Ljubljano!) grozno veliko §§. pozna, vseh pa vendar ne. — In tako je ostal volilni imenik, če tudi ne po volji grozne „deutsche Wacht an der Save“. Zatega voljo ni dvoma, da bojo Slovenci v vseh skupinah zmagali, razven nepopačeno nemškega Reichenburga, ki voli dva trda nemška zastopnika, jeden od teh dveh bo baje Velikonemec župan Potre, ki je res ves potr. Pri teh volitvah bo padla zadnja nemška posadka, potem se bo gotovo tudi imenovana „deutsche Wacht an der Save“ malo navzgor menda do Zidanega mostu pomaknila, kjer so si naši Nemci, ko so vodstvo tukajšnje kmetijske podružnice zgubili, svojo posebno podružnico ustanovili. Zdaj si bodo neki tudi posebno „banko“, posebno občino, posebno okrajni zastop in menda tudi posebno sočnijo „und sonst noch was“, postavili. Oni bi še namreč radi ostali v svojih častnih službah, pa tako bojo dostojanstveniki „in partibus“.

Te volitve bodo tudi nepovoljne za navadno znajdenega „velikega“ nemškega politikarja dra. Auperer-ja. Ta gospod je v nekem govoru pred učeno Dunajsko gospodo naše narodno prizadevanje in naš jezik grdil in mej drugim tudi trdil, da pri nas na slovenskem Štajerskem pravih kmetov več ni, da narodna stranka pri ljudstvu nema zaslombe itd. No in zdaj ga izbacnejo baš kmetski veleposestniki iz okrajnega zastopa. To je za tako velikega nemškega proroka dvojna šiba. — Pa vsekdar ta nemški prerok ni bil tako „velik“, kajti iz Trsta od navtične akademije, kjer je svoje dni bil profesor, ni veličastno slovo vzel. — Zdaj pa je mož — denarne žene in grajščakinje, pa ne misli rad na prejšnjo svojo dobo. — Ako se bo ta „veliki“ nationalekonom in „govornik“ še dalje z nami bavil in naše razmere nemški gospodi še dalje razkladal, nas bo vezala hvaležnost, da se njegov „slavni“ životopis obširneje opiše in bo treba tudi v tisto dobo njegovega „slavnega“ delovanja poseči, ko je še kot profesor na imenovani akademiji fizikalni institut in aparate oskrboval, kajti tista njegova doba je še nekoliko „temna“. Dakle gospod profesor pri „Filipih“ se vidimo zopet.

Iz Ribnice 4. marca. [Izv. dop.] Neusmiljena smrt izbrala si je 3. marca t. l. ob 5. uri popoldne v žrtev mlado učiteljsko moč, in v vsacem oziru izboren in nadarjen talent — tam na Robu pri Velicah Laščah. Ob omenjenem času izdihnil je mlado svojo dušo Edvard Raktelj, 22 letni mladnič, učitelj na Robu, in sin občeznane nadučitelja in vodje na štirirazrednej ljudski šoli v Ribnici g. Jos. Raktelj-a.

Po kratkotrajnej boleti — zapustil je ta svet v bridko žalost svojim skrbnim roditeljem, — hvaležni sin, in slehernemu, ki je z njim občeval kedaj in ga poznal, — užalilo se je in bode srce nad izgubo tolikanj cenjenega prijatelja! Narodno učiteljstvo zgubi v pokojnem — blazega kolego, šola vse-skozi izvrstno moč.

Zemlja lahka naj ga krije! Blag ohranjen mu spomin! S.

Domače stvari.

— (Komisija za zidanje nove vojašnice) iz mestnih zastopnikov, vojaških in vladnih oblastev sestavljena, pričela je zopet danes svoje delovanje, da popravi načrte za novo vojašnico po željah vojnega ministerstva.

— (Šola za lesno obrt v Kočevji.) V konečnej seji osredne komisije za obrtne nauke na Dunaji so 28. dne februarja vsled govora grofa Attemsa odobrili predlog, veleč, da se ima strokovnjaški preiskavati, kaj bi bilo z ustanovitvijo šole za lesno obrt v Kočevji. — Upamo, da bodo preiskovalci strokovnjaki prišli na kak bolj pripraven kraj za obrtno učilnico, nego je Kočevje.

— (Gosp. Wallace Maikenzie) dobil je pretekli teden nujni poziv v Carigrad. Moral je tedaj svoje potovanje po Bosni pretrgati.

— (Društvo za varstvo lova) hoté ustanoviti kranjski lovci. Včeraj so imeli Ljubljanski lovci v ta namen mnogobrojno obiskan shod „pri Ferlincu“. Izvolil se je odsek, da sestavi pravila.

— (Preložena poročna obravnava.) Včeraj je bil zatožen Janez Alijančič s Suhe pri Tržiči hudodelstva teške telesne poškodbe. Pri nekem tepeži mej fanti skakal je po že na tleh ležečem Antonu Mežnarcu in mu zdrobil kost leve noge tako, da je zdaj Mežnarec šepav in hodi po bergljah. Tej trditvi Mežnarčevej pa odločno ugovarja zatoženec in trdi, da v temi Mežnarec onega ni spoznal,

ki ga je tako poškodoval. Priči Jože Zupan in Janez Alijančič bosta dokazala, da je Mežnarcu France Zupan nogo zdrobil. Na predlog zagovornika dra. Ahazhizha sklene sodišče, da se ima denašnja obravnava pretrgati in razpisati druga, h kateri se povabiti od zatoženca navedeni novi priči.

— (Izpred porotnega sodišča.) Pri obravnavi dne 4. t. m. bilo je zopet hudodelstvo uboja na dnevnem redu. Zatožen je bil mladi, doslej pošteni in priden kmetski fant Jurij Roznik od sv. Katarine pri Dobravi. Fantje iz Hrušice in od sv. Katarine že nekaj časa neso prijatelji in žugalo se je sem ter tja, da njim bodo že pokazali. Na angeljsko nedeljo, dne 2. septembra 1883, šli so trije fantje od sv. Katarine na čelu jim Lovro Bezlaj, gledat, bodo li prišli fantje iz Hrušice k maši na Dobravo. Res je prišlo deset Hruščanov. Takoj na potu prične se boj, katerega so prouzročili fantje od sv. Katarine pod vodstvom Lovro Bezlaja, ki je bil posebno vojevit in je mahal z železno iglo po po Hruševskih fantih. Slednjič ga je nadmoč mnogobrojnejših fantov iz Hrušice le ugnala in ves stepen in onemogel zgrudil se je na tla, krvaveč na glavi. Ko je že na tleh ležal in si neprijetno stanje hotel kolikor toliko olajšati, da bi bolje ležal pride zatoženi Roznik udari Bezlaja najprvo s kolom dvakrat po nogah in, ko Bezlaj dvigne glavo, še po glavi, da mu je odmah iz ušes zavrela kri, 8. septembra 1883 je Bezlaj vsled prizadete rane umrl, kajti otrpneli so mu možgani. Zatoženi ne taji hudodelstva, a se ne more spominjati, kako je bilo, ker je bil pijan. Zagovornik zatoženca dr. Ahazhizh nasvetuje dodatno vprašanje, glaseče se na hudodelstvo teške telesne poškodbe, ker se natanko ne ve, je li Bezlaj vsled rane, prizadete mu po zatoženem Rozniku umrl, kajti teplo ga je vseh deset fantov. Sodišče pa nasvet zagovornika ne odobri. Porotniki so vprašanje krivde potrdili in Jurij Roznik bil je obsojen na pet let poojstrene teške ječe. Obravnava vršila se je danes popolnem slovenski. Državnega pravdnika zastopnik g. Pajek, zagovornik dr. Ahazhizh in predsednik sodišča g. Ludovik Ravnihar, govorili so vsi slovenski, tudi resumé bil je slovenski.

— (Četvorčrke) porodila je žena nekega čevljarskega pomočnika v Peklu pri Poljčanah, namreč tri dekle in jednega dečka. Trije otroci so še živi v nemalo skrb ubornih roditeljev. Tako poročajo nemški listi.

— (Razpisano je mesto) učitelja za latinščino in grščino na državnem gimnaziju v Pazinu z nemškim učnim jezikom. Kompetenti morajo biti vešči tudi propedeutike ali pa nemščine vsaj za spodnjo gimnazijo, kakor tudi hrvatskega in italijanskega jezika. Prošnje do 15. aprila t. l. na predsedništvo c. kr. dež. šolskega sveta v Trstu.

— (Razpisana je služba) učitelja in ob enem vodje na jednorazrednici v Grahovem. Plača 450 gld. in stanovanje. Prošnje do meseca dnij na okrajni šolski svet v Logatci.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 6. marca. Budgetni odsek sklenil je včeraj naslednjo resolucijo: Vlada se pozivlje, da na državnih gimnazijah v Gorici, Pazinu, Mariboru in Celji take uredbe ukrene, da se bodo italijanski, slovenski, oziroma hrvatski učenci, ki obiskujejo imenovane učne zavode, v spodnjih razredih pri primernej gojitvi nemškega jezika, poučevali v maternem jeziku.

Dunaj 6. marca. Gosposka zbornica sklenila je skoro jednoglasno, da se izjemne naredbe priznajo opravičenimi.

Pariz 6. marca. Govori se, da je redarstvo našlo pismo iz Amerike, iz katerega je povzeti, da se namerava na sv. Patrika dan dinamitni atentat v Londonu.

Berolin 6. marca. Otvorenje državnega zbora. Prestolni govor: Odnosaji z inozemstvom so cesarju povod visokemu zadovoljstvu, posebno, ako se nazaj ozre na bojazni in domnevanja, v katerih se je po novejši osnovi Nemčije dvojilo o miroljubivem značaju njegove politike. Jednaka miroljubiva mišljenja, katerimi so prošinjene prijateljske namosedne vlasti, delajo mej njimi in mej nami solidarnost, da se sme po človeške previdnosti sklepati, da se ohrani mir ne samo za Nemčijo. Utrjenje podedovanega prijateljstva, ki veže Nemčijo in njene vladarje s sosednimi vladarskimi dvori, vzpre-

jem cesarjeviča v Italiji in v Spaniji je dokaz, da se z nemškega naroda dostojanstvom stri- nja vladarjev in narodov zaupanje v našo po- litiko. Cesar pričakuje, da se ohrani to zau- panje in mir Nemčiji z božjo pomočjo.

Carigrad 6. marca. Porta ponovila je pooblastila Photiades-paše, kot guvernerja na Kreti.

Kajira 6. marca. Graham včeraj v Suakim dospel. Osman Digma nastanil se je blizu Andlen-a, 17 milj od Suakima proti za- padu.

Najnovejše vesti.

Presvitli cesar poklonil je redarjem, ki so lovili anarhista Kamererja in bili pri tem ranjeni, 400 gld.

Za jutri so bili delavci in mali obrtniki sklicali shod v okraj Favoriten. Dotična oblast prepovedala je ta shod.

Francoski poslanik v Londonu, Tissot, je nevarno obolel.

Angleška spodnja zbornica zavrgla je v drugem branji z 235 proti 72 glasom po Parnellovih predlagani zakon, da se prenaredi irski deželni red.

V Utiki, v državi Novi York, nastal je velik požar, ki je uničil vse večje trgovske hiše in poslopje banke. Škode nad jeden mili- jon dolarjev.

Profesor Rohling, poznat po svojih pole- mikah proti židom, odpovedal se je svojej službi kot profesor bogoslovja na vseučilišči v Pragi in prevzel jednako mesto na vseučilišči v Münstru.

Razne vesti.

* (Gledališčne vlake) spravili so Čehi na dan in v vsakem listu je že govor o tem ali onem vlaku, ki pripelje gostov v novo česko gledališče. Najoriginalnejši vlak pa se snuje sedaj. V Chicagu bivajoči Čehi sestavili so poseben odbor, ki ima prirediti poseben vlak in poseben parobrod za obisk narodnega gledališča v Pragi. S tem vlakom in pa- robrodom pripeljejo se Čehi iz daljne Amerike maja meseca v Prago, da si ogledajo ponosno stavbo in da si užijejo par českih predstav.

* (Na Cetinji) predstavljalo je dobrovoljno gledališčno društvo dvakrat zaporedoma dra. Laza Kostića žaloigro „Maksim Crnojevič“ z najhujšim uspehom in pri polni dvorani. — Tudi v Nikšići priredilo se je gledališče in ondašnji diletantje pred- stavljali so „Slobodarko“, žaloigro Manojla Djordje- vića Prizrenca. Tudi v Nikšići bili sti dve pred- stavi.

* (Vreme na Ruskem.) Kakor se Mo- skovskim listom poroča iz Vladivostoka so tam hudi viharji s snegom. Ljudje si ne upajo iz hiš, kajti prigodilo se je, da je že kdo šel ven, pa zaradi hudega metenja ni mogel več najti vrat in je zmrznil. — V Orlovskoj in Črnigovskoj guberniji je pa ne- navadna toplota. Breze že poganjajo in vijolice cvetó.

Poslano.

Poziv!

Kakor nam je znano, je v minolem letu slav. Ljubljanski mestni zbor odpravil naslov „podučitelj“, ter ob enem našim sodrugom tudi plačo povišal, kar jim gotovo vsi iz srca privoščimo. — Tovariši! Mari ne bi bilo primerno, da bi se tudi nam naše trudapolno in slabo stanje — osobito v manjših mestih in trgih na deželi — kaj zboljšalo? Nema- mo li isti težavni posel in isto sposobnost, kakor naši kolegi v glavnem mestu? Poleg majhne službece nemaš nikakršnih dohodkov in po vrhu treba ti je še drago stanovanje plačevati. Kdor misli, da se po malih mestecih in trgih, kakor so: Krško, Postojna, Senožeče, Kamnik itd., ceneje in bolje živi, kakor v glavnem mestu, se jako moti! Iz lastne skušnje mi je znano, da se v Ljubljani živež in obleka ce- neje kupi, kot v naštetih krajih. Tu še včasih za drag denar ne moreš dobiti, česar bi rad. Stanova- nje v malem mestu je tudi večkrat ravno tako drago, kakor v Ljubljani. Zraven tega pa je treba še otroke v večja mesta v šolo pošiljati. Ljubljan- ski učitelji si tudi lahko še s postranskim zaslužkom svoje stanje zboljšajo; mej tem, ko je učitelj v malem mestu večidel le navezan na svojo pičlo plačo. Dragi sotrudniki! Do Vas tedaj stavim sle- dečo prošnjo: V teku letošnjega leta naj se povsodi pri učiteljskih okrajnih skupščinah napravijo „peti- cije“ na slav. deželni zbor in deželni šolski svet, v katerih naj se temeljito navedejo razlogi, zakaj da bi se nam učiteljem, službujočim po mestih in trgih, dovolila v novih primerna odškodnina za stanovanje, ali pa preskrbelo prosto naravno stanovanje. Kar sosednji štajerski tovariši že več let uživajo, menim, tudi mi zaslužimo! Tedaj kolegi, besedo o pravem

času in na pravem mestu, vsaj je znano, da svet na prošnji stoji!

Na Krškem, v 4. dan marca 1884.

J. Ravnikar,
učitelj.

Umrli so v Ljubljani:

28. februarja: Marija Müller, postrežkinja, 77 let, Frančiškanske ulice št. 6, za plućnico.

1. marca: Marija Pavčič, perica, 74 let, Kravja do- lina št. 11, za oslabljenjem.

2. marca: Jakob Krašovic, delavec, zdaj kaznenec, 50 let, Ulice na grad št. 12, za zalitjem krvi v možgane. — Rafaela Petač, delavčeva hči, 2 leti, Poljanska cesta št. 18, za vnetjem pluć. — Apolonija Rutar, uradnega sluge žena, 49 let, Križevniške ulice št. 9, za vnetjem pluć.

4. marca: Fran Ciber, kajžarjev sin, 2 1/2 leta, Havpt- manca št. 5, za vnetjem sapnika. — Janez Sukovic, magi- stratni uradni sluga, 34 let, Sv. Florijana ulice št. 32, za otrpnenjem možganov. — Marija Porenta, mesarjeva hči, 8 1/2 leta, Poljanska cesta št. 18, za vnetjem možganske kožice.

V deželnej bolnici:

28. februarja: Ana Turk, dekla, 40 let, za rakom v trebuhu.

29. februarja: Marija Cotman, gostija, 72 let, za plućnico.

1. marca: Miha Delost, sirota, 14 let, za vročinsko boleznijo. — Marija Kunstel, gostija, 76 let, za plućnico. — Katra Potrata, šivilja, 38 let, za jetiko. — Gregor Povše, dninar, 40 let, za srčno vodenico.

2. marca: Janez Vodnik, dninar, 33 let, za jetiko. — Franca Maver, delavka, 25 let, za jetiko. — Lorenc Zano- škar, kajžar, 72 let, za plućnico.

3. marca: Matevž Strgar, delavec, 63 let, za plućnico.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
5. marca	7. zjutraj	741.06 mm.	+ 1.4° C	sl. szh.	obl.	0.00 mm.
	9. pop.	740.36 mm.	+ 5.4° C	sl. vzh.	obl.	
	2. zvečer	739.50 mm.	+ 0.8° C	sl. szh.	d. jas.	

Srednja temperatura + 2.5°, jednaka normalu

Dunajska borza.

dné 6. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	79 gld. 75 kr.
Srebrna renta	80 „ 90 „
Zlata renta	102 „ 05 „
5% marcna renta	95 „ 40 „
Akcije narodne banke	845 „ — „
Kreditne akcije	321 „ 75 „
London	121 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Napol.	60 1/2 „ — „
C. kr. cekini	5 „ 71 „
Nemške marke	59 „ 20 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 123 „ 25 „
Državne srečke iz l. 1864	100 gld. 169 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102 „ 15 „
Ogrska zlata renta 6%	121 „ 85 „
„ „ 4%	91 „ 05 „
„ „ papirna renta 5%	88 „ 60 „
5% štajerske zemljišč. od rez. oblig.	104 „ 25 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 116 „ 75 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120 „ 60 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	106 „ 65 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ 50 „
Kreditne srečke	100 gld. 174 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 117 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	233 „ 80 „

Našel.

Čsacza, Ogersko. Gospodu Rich. Brandt-u, lekarju „v Cirihi. Vaše blagorodje! S tem si dovoljujem izreči „svojo izjavo. Lansko leto čital sem v nekem ogerskem listu o Rich. Brandt-ovih švicarskih pilah. Ker vsak „trpeči skuša olajšati svoje bolečine, sem tudi jaz po- „skusil in naročil sem take pile iz lekarne gospoda Jos. „Töröka v Pešti. Tisočerna hvala Vam, te pile so jako „dobro pomagale in jako olajšale moje bolesti v črevah „in želodci. Z velespoštovanjem Fran Szikara, trgovec.“ Švicarske pile dobé se v vseh lekarnah, škatljica velja 70 kr.

Tuji:
dne 5. marca.
Pri slonu: pl. Podhagky z Dunaja. — Nigis iz Gradiške. — Fuhmayer iz Trbiča. — Schöner iz Gradiške.
Pri malet: Mandl z Du- naj. — Mikysa iz Budveisa. — Seinh z Dunaja. — Savinger iz Linca.
Pri avstrijskem cesarju: Miller iz Gradača.

Vožne liste
slovensko-nemške in nemške priporočila po najnižej ceni
„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani.

Na Turjaškem trgu št. 2

točijo, se

Bizeljska vina

liter po 48 in 32 kr.

Tudi se tu dobé

(146—1)

kranjske klobase in suho svinjsko meso.

5000 1 (788—22)
ostankov sukna
(po 3—4 metre), v vseh barvah, za polno možko obleko, pošilja po poštnem povzetju, ostanek po 5 gld.
L. Storch v Brnu.
Ako bi se blago ne dopadalo, se more zamenjati.

Obleka na obroke!!
DUNAJ, (98—8)
Mariahilferstrasse 25.
Obleka za gospode. | Obleka za dame.
Ogrtači, Pomladanska obleka,
spomladanska obleka, dežni plašči,
salonska obleka itd. ženska ogrinjala itd.
Modno, reelno, ceno
prodaja tudi v provincije na mesečne obroke
že dolgo let obstoječa in sloveča prodajalnica
narejene moške in ženske obleke
M. WOLF, DUNAJ,
VI., Mariahilferstrasse 25.
Natančneje vsakemu naročevalcu pismo.

Št. 1516.

(134—2)

Razpis

službe II. nadpaznika v deželnej prisilnej delavnici v Ljubljani.

V prisilnej delavnici v Ljubljani se bode od- dala služba II. nadpaznika z letno plačo 400 gld., z uradno obleko in stanovanjem v delavnici in z de- putatom 6 sežnjev drv in 12 funtov sveč ter vsaki dan 1 1/2 funta kruha. — V slučaju podelitve te službe komu izmed paznikov I. razreda se bode od- dala služba paznika I. razreda z letno plačo 360 gld. in s postranskimi zgoraj omenjenimi užitki; ko bi prišel kdo izmed paznikov II. razreda za paznika I. razreda, se bode pa oddala tudi služba paznika II. razreda z letno plačo 300 gld., s službeno obleko in stanovanjem v delavnici in z 1 1/2 funta kruha na dan.

Prošnjiki za to službo naj svoje (za službo II. nadpaznika lastnoročno pisane) prošnje z dokazi starosti, stanu, trdnega zdravja in krepke postave, neomadeževanega življenja (prilčno tudi znanja ka- kega rokodelstva) in popolne zmožnosti slovenskega in nemškega jezika (zmožnost laškega jezika daje prednost) in z dostavkom, ali so z uradniki ali slu- žabniki prisilne delavnice v rodu ali svaštvu, izročé (in sicer kdor more osobno)

do 31. marca 1884. l.

upravnistvu deželne prisilne delavnice.

Od deželnega odbora kranjskega.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, némajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešnejše se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, prehajalno mrhalico, bolezni na koži, v mož- janih in ženske bolezni; čistijo kri in lahko odpravljajo blato. Ni ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so poslaskorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane s jako častnim pismom dvornega svetnika Pitha.

Jedna škatljica s 15 pilami velja 15 kr. — Zavitek, osem škatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (708—12)

Svarjenje! Vsaka škatljica, ki nima firme: Apotheke zum heiligen Leopold in na zadnji strani naše varstvene znamke, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplne- nega ali celo škodljivega izdelka. Vaukdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse. Za 1 gld. 15 kr. pošljemo franko jeden zavitek.